

Szerke-
hivat: 3181

Cluj-Kol-
L. Po. C.

Telefon:
és kiadó
Zs. N. 1

kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1-50

1925 március 11 Szerda

Cluj-Kolozsvár ★ VIII. évfolyam ★ 58 szám

5685. Adár 15

Európa a demokrácia felé halad

— Beszélgetés a jubiláló Masarykkal —

Egy filadelfiai távirati ügynökség képviselője Masaryk elnökkel, akit hetvenöt éves születésnapja alkalmával az egész világ demokráciája ünnepléssel és akinek nevét a csehországi cionista szervezet a Zsidó Nemzeti Alap aranykönyvébe vezetett be, beszélgetést folytatott az újonnan alakult államok politikai problémáiról. A csehszlovák köztársaság első elnökének ezt a megnyilatkozását alább közöljük.

Az elnökhöz intézett első kérdés a dunai konföderációról szólt.

— Még nem jött el annak az ideje, — mondotta Masaryk elnök — hogy ilyesmivel komolyan kellene törődni. Először az új államok mindegyikének, amennyire csak lehet, meg kell erősödni és belső ügyeit rendbe kell hoznia. Minden államnak ugyszólván *ki kell fejlesztenie egyéniségét*. Mindegyik előtt hatalmas problémák várnak megoldásra, de ezeket a föladatakat képtelenség megoldani úgy, hogy összecsomózzuk őket. Eppen ellenkezőleg, azzal még komplikálódnak a dolgok. Valószínű-e, hogy a rendezetlen államok egész szövetsége könnyebben rendbe jön, mint az önálló államok a maguk erejükből?

Mire használnák az egyes államok az egyesülést? Mi hasznot hoz az egyik állam a másiknak? Mindenki szomszédjától meg akarja vásárolni azokat az árukat, amelyeket ő maga nem állít elő, ellenértékül pedig saját fölőlegét akarja ezekkel kicserélni. E célra előnyös kereskedelmi szerződések kellene; jobbak, mint amilyeneket mostanában formuláltak.

Azonban a háború óta e tekintetben elég nagy haladás történt. Politikailag semmi szükség sincs az államok szövetségére, hiszen semmiféle előnyt e szövetség nem nyújt, kivéve, ha a külső támadás ellen védekezni kellene. Ha a nagyhatalmak közül legközvetlenebb szomszédaink, Oroszország és Németország demokratikus uton fejlődnek és a kis államok jogait respektálják, akkor nem látom be, hogy mi kis területek fölött rendelkezés és független államok miért ne legyünk egymáshoz jó viszonyban és miért ne tudjunk ugyanilyen viszonyokat táplálni a nagyhatalmakkal szemben.

Az elnöknek legmélyebb és legszilárdabb meggyőződése, hogy Európában minden a demokrácia felé irányul, a leszerelés és a parlamentarizmus vonalára. E tekintetben való hite szinte vallásos természetű. A Ruhr-megszállás a faszizmus, a bolsevizmus, a Hittler-puccsok és a parlamentális krízisek ellenére meg van győződve, hogy mindezek nem egyebek, mint az élet megpróbáltatásai, amelyeket egy szerető atya küldött reánk okulásból.

Mindent lehet bajonettekkel csinálni — mondja az elnök — csak ülni nem lehet rajtuk. A trianoni és saintgermaini békeszerződések buzgó védője, de még sincs egészen meggyőződve arról, hogy azok a területi határozatok, amelyeket Párisban hoztak e kérdésben, az utolsó szót jelentik. Azonban az a meggyőződése, hogy bármilyen kiigazítás e tekintetben csakis legális uton, konferenciákkal jöhet létre, nem pedig a fegyverek erejével.

Végül ezeket mondja:

— Magyarországon bizonyára van elég ok az elkeseredésre és depresszióra. Minden országnál ő szenvedett legjobban, azonban a kisebbségekkel szemben való eljárása miatt önmaga idézte fel ezeket a bajokat.

— Vannak Magyarországon emberek — mondotta az újságíró — akik erre azt mondánák, hogy a békeszerződés által teremtett új államok kisebbségeiket sem kezelik jobban. Hol tehát a különbség?

Az elnök felemeli ujját és így szól:

— Ha ez fennáll, — és én nem tudom, vajjon saját országomon kívül ez a helyzet — akkor bizony nincs különbség.

Az újságíró ismét a demokráciának Európában való jövőjére tért vissza és ellenvetésül ezt mondotta az elnöknek:

— Elnök urnak a demokráciában való nagy hite ellenére az utóbbi évek két kimagasló

egyénisége mégis Mussolini és Lenin voltak, ellenfelei a parlamentarizmusnak.

— Kétféleképpen lehet a demokráciát szolgálni — felelte — pozitív és negatív uton és ön látni fogja, hogy a parlamentarizmus elleneségei szintén használnak a demokráciának, amennyiben példát mutatnak arra, hogy hogyan nem szabad a dolgokat csinálni.

Ki juttatta hóhérekre Klein Imrét

Szász Béla volt G. osztálybeli fehér terrorista, Landau egyik gyilkosa, Székely Béla néven egy brassói lap marosvásárhelyi tudósítója

(Cluj-Kolozsvár, március 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pár hét előtt a budapesti sajtó újra felelevenítette a szerencsétlen sorsú Klein Imre tragédiáját. Klein Imrét a fehér terror bírósága egy Szász Béla nevű G. osztálybeli detektív vallomása alapján halálra ítélte és 1922. május 18-án ki is végezte.

Klein Imre a mezőtelegi Biharszilágyi Olajpar Rt. tisztviselője volt. A fiatal tizen-nyolc éves tisztviselő beleszeretett egy keresztény leányba, Soltész Nagy Rózába s szülei ellenzése dacára feleségül vette. Felköltöztek Budapestre, ahol Klein Imre, — zsidó vallása dacára — a honvédelmi minisztérium tisztviselője lett. Felebbvalói meg voltak elégedve, a fiatalok boldogan éltek, két szép gyermekük született, amikor egy szép napon detektívek jelentek meg lakásukon.

Klein Imre ellen feljelentést tett Szász Béla, a G. osztály helyettes vezetője s azzal vádolta meg, hogy a románoknak kémkedett.

Klein Imrét letartóztatták és megindult az eljárás, melynek egyetlen terhelő tanuja Szász Béla detektív volt.

A bírósági tárgyaláson, Szász Béla kivételével valamennyi tanu Klein Imre mellett vallott. Így Szemes Ernő, a honvédelmi minisztériumi iroda főigazgatója kijelentette, hogy Klein Imrét hosszas együttléttük alatt feltétlenül becsületes, hazafias érzésű embernek ismerte. Valamennyi tanu kijelentette, hogy Klein Imrét nem tartják képesnek semmiféle bűncselekmény, kémkedés elkövetésére.

A fehér terror bírósága azonban

Szász Béla feljelentése és vallomása alapján Klein Imrét halálra ítélte.

Halálra ítélte annak dacára, hogy az orvosok megállapítása szerint Szász Béla beszámíthatatlan, s így vallomása bizonyító erővel nem bír.

Klein Imréné és két gyermeke erre Horthy kormányzóhoz fordult kegyelemért. „Jézus nevében borulunk lábaihoz” — írják, s így könyörgönek Klein Imre életéért a huszonnégy éves férjért és apáért. Hiába. Horthy-nál nem volt kegyelem, Klein Imrét kivégezték.

Azóta szinte három év telt el. Klein Imre sirja is besüppedt már a rákoskeresztúri zsidó temetőben, de az özvegyet nyugodni nem hagyta az a hite, hogy férjét ártatlanul végezték ki Szász Béla gonosz akciójának alapján. S amit a fehér terror bírósága előtt bizonyítani nem tudott, bizonyítást nyert három év múlva, a budapesti törvényszék Krayzell tanácsa előtt, amely egy polgári perben hozott ítélete alapján kimondotta, hogy

a Klein Imre ellen felhozott ártulást maga Szász Béla követte el,

akiről megállapította azt is, hogy hirhedt kém s lelkét nem egy gyilkosság terheli.

A család a polgári bíróság ítélete alapján

most újjáfelvételi eljárást indított meg, hogy legalább a halott emlékét tisztázza. Hiszen az életnek visszaadni már nem lehet, hiszen a föld alá juttatta a fehér terror egyik cinkosa: Szász Béla.

Az újjáfelvételi tárgyalás során természetesen megint előtérbe került az a kérdés, hogy kicsoda is az a Szász Béla? A család minden követ megmozgatott annak megállapítására, hogy Szász Béla kicsoda s most hol tartózkodik? Most azután hosszas utánjárás után végre sikerült Szász Béla személyazonosságát megállapítani. Kétségbevonhatatlanul beigazolást nyert ugyanis, hogy Szász Béla

Székely Béla néven Romániában, Marosvásárhelyen tartózkodik és a „Brassói Lapok” ottani tudósítója.

De megállapítást nyert az is, hogy a budapesti polgári törvényszék valóban helyesen állapította meg Szász alias Székely Béláról, hogy lelkiismeretét nem egy ártatlan élet kiontása terheli, mert egyike volt

a G. osztály leghirhedtebb véreibeinek és egyik gyilkosa Landau Adolfnak

Szász-Székely Béla ugyancsak kalandos multra tekinthet vissza. Békében bukaresti tanító volt, s egyben az ottani követségen végzett gyanus szolgálatokat. Egyben a követség által kiadott magyar lap szerkesztésében is részt vett. A háború idején kémszolgálatokat végzett és pedig a jövedelme fokozására — mind a két oldalon.

A háború után Szász-Székely Béla Budapestre került, ahol előbb a sajtóosztályban érvényesítette román nyelvtudását, de azután megfelelő helyre: a hirhedt G. osztályhoz került Pallós alezredes mellé, kinek jobbkeze lett. A G. II. osztály Hadik-laktanyai hivatala szomorúan emlékezik a fehér terror történetében. Itt szótték a legtöbb borzalmas gyilkosság szálát, itt volt a főhadiszállása Somogyi gyilkosainak, innen indultak utjukra Bibó, Salm és a többiek. És itt rövid időn belül tekintély lett Szász-Székely Béla, szakértő a kegyetlen kinzásokban és a gyilkossági kitalálásokban. Itt fontak hurkot Landau Adolf budapesti borkereskedő nyaka köré, akit 1920. október 1-én a börtönben meggyilkoltak.

Landau Adolf tragikus halála felrázta a világ közvéleményét és Budapesten is ráeszméltek arra, hogy ez tovább nem mehet. Ruszics ügyvéd zsarolásai csakhamar nyilvánosságra kerültek Landau esetével kapcsolatosan és a két főbűnösnek, Pallós alezredesnek és Szász-Székely Bélának mennie kellett.

Szász-Székely Béla Bécsbe került, ahol első útja

a „Bécsi Magyar Ujság”-hoz vezetete,

ahol kijelentette, hogy ő „velük érez” és információt akar adni a Landau-ügyről. Természete-

marcius 10

nyvelőt
velezőt
s Deutsch
jánlatokat
Ferdinand
á kérünk.

gra
lvonásos
obegő
yrosztályánál

-Mare

a:

bor... Lej 26
fokos 70
30 " " 50
53 " " 80

rtálunk

éget, vállalkunk
li cégektől, áru-
b-raktározunk,
nk és exportá-
ra 30-70% elő-
Telefon 22-25

asi osztálya

tja kölcsönt
gy PRESS* bankház-
nyyadi-utca 8.

ÁNOS

te:

Megjelent

edő kötetben
ovellát és kis
e. A könyvet
önyörű kiállí-
vveből kétféle
kiadás, finom
ra 120 lej.

t amatőr pél-
zére, a legfino-
ron ára 180 lej.

z ár előzetes
utánvétellel az
sztyáljától

és fémöntést. Speci-
edás, hid- és vagon-

legsúlyok

ése. Ajánlatl kés-
Mérleggyár, Haf-
fer & Co. CLUJ
tas 19-21.

sen Szász Béla arra hivatkozott, hogy ő ártatlan a gyilkosságokban. Szász Béla azonban megmaradt a G. osztály szolgálatában, ugyanakkor azután ő szolgáltatta az adatokat a „Bécsi Magyar Ujságnak”. Persze nem ingyen, az első információért ezer koronát kapott. A nyugtát már „írói” néven, mint Székely Béla írta alá s annak a reményének adott kifejezést, hogy még sok pénzt kaphat „hiteles információkért.”

Mikor az antiszemita Radicsot egy zsidó rabbi megáldotta . . .

Intimitások a horvát parasztszerekről. Radics a püspök és a rabbi között. A vinkovceli főrabbi megáldotta Radicsot. Másnap a népgyűlésen újra zsidózott Radics

(Cluj-Kolozsvár, március 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Radics István, a horvát köztársasági parasztpárt vezére, akit még a közelmúltban úgy emlegettek, mint a jövő emberét és aki reformációs terveivel egy egész világrészt akar alapjaiban megrengetni és átalakítani — ma egy sivár, sötét és hideg börtöncella magános lakója. A hatalom a kommunizmus vádjával kötötte guzsba egy ötmillió kisebbségi népszerű vezérét. Mert Radics István komoly népszerű volt, nemzete keretein belül a népszerűsége fogalomzámba ment. Érdekes, hogy politikai sakkhuzásainak kalandor színezete és demagóg mivolta dacára is súlyos politikai tényezőként szerepel a külföld előtt. A külföld alapján abszolút megbízhatatlannak tartja Radics Istvánt, maga a horvát önállósági törekvéseket pénzrel és agitációs eszközökkel alámasztó Oroszország is — mégis a külföld halálos komolysággal veszi Radics István minden hangosabb tüszentését, mint aki tudja jól, hogy ez az ember, akinek egyetlen intésére egész Európa lángba borulhat.

Beszámoltunk már előző cikkeinkben, hogy Radics Istvánt nem lehet egyszerűen népröbűnek elképzelni, bár ő népe között bőszerű gatyában, pörge kalapban, mindig horvát nemzeti viseletben jár. Noha egyszerű paraszti szülők gyermeke, Radics István nem paraszt: ő ur és malicia nélkül irhatjuk — született grand-seigneur. Oxfordban végezte az egyetemet, tiznyelvű beszédű egyforma szabatsággal és folyékonyan, három nagy napilap kiadótulajdonosa, palotái, sok száz lánccs termőföldje van neki és szabad óráiban a zágrábi Jelasics-téri könyvkereskedésében sajátkezűleg szolgál ki egydináros irkát az iskolagyerekeknek. Kancsal szemével és himlőhelyes, borostás arcával egészen jól fest frakkban is, bár mint missziós próféta előszeretettel jár nemzete között piros cernával himzett, lobogós ujjú ingében, ránkacsizmában. De azért egészen szabályszerűen tud Radics balkézrel is enni, sőt a Houbigant-parfümöt se veti meg. Ezek a körülmények tehát mind csak mellékvágányok: trükk és demagógia.

Fontos a cél elérése, a cél azután szentesíti az eszközt is. Politikusnak, aki akarja valamire vinni, nem szabad az eszközökben válogatni. Ugy kell mindent csinálni és elérni, ahogy lehet. Ha kell holtakon és forradalmakon keresztül.

Radics Istvánról sok adoma forog közszájon. Többek között az is, hogy: antiszemita. En azt hiszem, hogy nem meggyőződésből szidja a zsidókat, csak a népe kedvéért. Így tudniillik ő szimpatikusabb. Tényként elfogadni azonban Radics antiszemitizmusát nem szabad, mert nem olyan fekete az ördög, mint aminőnek a falra festik. Radics antiszemitizmusa csak egy adoma, ami mint valóság forog a közszájon és ellenségei jóvoltából a köztudatba ment már át.

Tudok Radics Istvánról egy érdekes esetet, mely szolgáljon döntő cáfolat az antiszemitizmusát illetően is. Két évvel ezelőtt történt a szerémségi Vinkovcén. A „Hrvatski Dom” (horvát otthon) házfelszentelési ünnepélyén az asztalfőn ült Radics István Akszamovics djakovói püspök és dr. Frankfurter Mor vinkovcei főrabbi között. Az a Radics, aki népgyűlési beszédeiben minden mondatában zsidózik és a papokat szidja valláskülönbség nélkül. (Mellesleg megjegyzem, hogy ettől függetlenül állandóan párhuzamosan és vállvetve dolgozik pártja a jugoszláviai Korosec-féle néppárttal. Korosec, laibachi apátplebános Radics egyik legjobb barátja.) Jófélé szerémségi szilvapalinka

Szász-Székely Béla azután 1921. júniusában eltávozott Budapestről. Romániába került, ahol — csodálatos módon — nyugodtan megmaradhatott. Nemsokára azután a „Brassói Lapok” marosvásárhelyi munkatársa lett.

Klein Imre tragikus halála így derítette ki Szász-Székely Béla kalandos pályafutását, amelynek nyomában, ime így idéződik a fehér terror történetének egyik legborzalmasabb fejezete.

kortyolgatása közben a vallásra, papokra, végül a zsidókra terelődött a diskurzus. Minden átmenet nélkül frappirozta Radics Frankfurter főrabbit azzal a kérdéssel, hogy igaz-e, hogy a zsidó rabbik újabban keresztény püspöki allűröket vettek fel és áldást osztanak a hívőknek?

A főrabbi mosolyogva rázta a fejét. Nem igaz. Ez a mendemonda szerinte onnan származik, hogy ünnepeken a kohaniták a nép felé fordulva megáldják a népet. Ezek ugyan nem rabbik, hanem az ő Aron főpap leszármazottjai, akiknek erre tradicionális joguk van, mely nemzedékről nemzedékre száll. Viszont nagyon sok kohanita rabbi van, aki a többi kohanitákkal együtt oszt áldást.

Aki nem kohanita és rabbi, az csak egyes embereket szokott megáldani.

Herriot vissza akar vonulni a miniszterelnökségtől

(Páris, március 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Herriot egészségi állapota aggodalmat kelt családjában és barátai körében. A betegsége lelki természetű, mert a politikai bonyodalmak mind nehezebb teszik a kormányzást és az ellenzék pedig mind élesebben lép fel a francia miniszterelnök politikája ellen.

Herriot kijelentette barátainak, hogy nem tudja végrehajtani programját és ezért szeretné helyét másnak átadni, aki olyan megoldást találja, hogy a koalíció egyideig még együtt maradhasson. Ugyancsak több ízben jelentette ki Herriot, hogy visszavonul a miniszterelnökségtől, azonban a parlamenti többség vezetői aggodalommal várják, hogy Herriot ezen szándékát megváltoztassa.

A Jewish Agency - az egész zsidó nép képviselője lett

Felerészben nemzionistákból áll a Jewish Agency tanácsa

(Newyork, március 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Március elején kezdődött Newyorkban az úgynevezett „pártatlanok” konferenciája, amelynek határozni kellett arról, vajjon az amerikai zsidóság ama részének képviselői, akik mindezekig távol állottak a cionista mozgalomtól, belépjenek-e a Jewish Agencybe, amelynek hivatása tudvalevőleg az, hogy a Palesztina-mandátum alapján az ország igazgatásában mint tanácsadó szerv működjenek.

Louis Marshall elnökölt a konferencián, amelyen az amerikai zsidóság minden kimagasló egyénisége jelen volt. Az ülés elején átadta a szót dr. Chaim Weizmannnak, aki mint a cionista világszervezet elnöke és mint ilyen a Jewish Agency elnöke a következő nyilatkozatot tette:

— Mihelyt a kibővített Jewish Agency, mint az egész zsidó nép képviselője megkezdte működését, a cionista szervezet többé nem lép fel mint Jewish Agency. Az új Jewish Agency hivatása határozni a Palesztina-költségvetéséről. Fel fogjuk szolgálni a népszövetséget, hogy a mandátum negyedik szakaszát, amely a cionista szervezetet jelöli meg Jewish Agencyként, módosítsák. A Jewish Agency ezentul nemcsak a cionista szervezet által képviseltessék, hanem azon cionista elemek által is, akik a zsidó nemzeti otthon ujjáépítésében közreműködni akarnak.

A konferencia egyhangulag elhatározta, hogy dr. Weizmann javaslata alapján csatlakozik a Jewish Agencyhez.

Ugyanebben a határozati javaslatban a konferencia felhívja az újonnan szervezett Jewish Agencyt, hogy mindenekelőtt állapítsa meg, vajjon a kibővített Jewish Agency átveheti-e a Keren Hajjeszódott, mint az Agency pénzügyi instrumentumát.

A Jewish Agency tanácsa és végrehajtóbizottsága felerészben a cionista szervezet tagjaiból, felerészben nem cionistákból fog összeállítani.

Egyidőben a nem cionistáknak ezen konferenciájával, amely a kibővített Jewish Agency munkájában való részvétel fölött határozott, Newyorkban a Palestine Economic Corporation tanácsa is

Radics erre újabb kérdéssel fordul a főrabbihoz:

— Szabad-e zsidó papnak nemzsidót is megáldani?

— Hogyne volna szabad — feleli dr. Frankfurter.

— Ugyan főtisztelendő főrabbi ur, nem tisztelne meg engemet is egy porcióval — kéri tréfásan a népszerű.

A főrabbi zavartan körülnéz és küzködik. A vita elég hangosan folyt és minden tekintet feléjük fordul. Kíváncsi tekintetek veszik keresztüztübe a konsternált zsidó papot. Végre megszólal:

— Itt?

— Itt — feleli nyugodtan Radics — hiszen nincsen a kívánságomban semmi különös sem, ha főtisztelendő ur vallási meggyőződése szerint megengedett funkció. Meg aztán valami különös jót remélek egy zsidó rabbi áldásától. Egészséget, szerencsét, karriert . . .

A vinkovcei főrabbi mosolyogva kelt fel karosszékéből. És áldólag terjesztette kezét Radics lehajtott kopasz feje fölé:

— Jevorecheho adosém . . .

Ez egy politikai banketten történt, a vinkovcei horvát-otthon felavatásán. Másnap elkísértem Radics Istvánt Nijemcire, ahol választóinak beszámolót tartott. Szájtató horvát parasztkok fanatizmussal csüggték minden szaván. Tajtékzó dühvel szidta a papokat és a zsidókat. En azonban átláttam a szítán és nem hittem többé Radics antiszemitizmusában.

(peg.)

Elrendelték fogva

Vizsgálóbírói de gyilkoss

(Budapest, március 10.) A Leirer An vizsgálóbíró ma hirtelen szerint Leirer tovább indokolásában kimondta rendőrségen felmerült apjára, Leirerre vonatkozó terhelések. A legterheltebb számos tanu vallja, szerelmi ajánlatokká leány lakásába akart

A vizsgálóbírónak Leirer ezuttal is midőn visszautas

gyi

Leirer vallomása s

kor leányánál volt,

tes — a leány szö

„Pester Lloyd” lap

arra enged követke

eltávozása után Lei

ki a szobájából. A

csalatosan az a felt

röspoharak és elvit

félrevezetésére törté

sintén a karácsony

amelynek rendeltet

Leirer soha sem é

végzése ellen Leire

.....

A kolozs

megint felme

Egy máramarossz

(Cluj-Kolozsvár

dósítójától.) A háb

államalakulásoknak

sérő jelenségei vol

lezések”. Azok az

napoleoni korszak

példái annak a

minden borkorban

bármelyik oldalár

folva, kik hálózso

dőkön és egyéb f

törekednek, hogy

magukat, mely es

a közönségnek is

felé figyelés. A

talán még önma

azonban nem jek

is legyen. A bete

lönben veszedelm

A kolozsvári

állott. Jól öltöz

Hostsuk Pál. Fia

ügyvédnek, aki

res vezetője. A

lomásaiból megt

1920-ig jogi tan

nek készült. 19

és ottan egyéb

magyar hadsere

Helyzete azonb

hogy 1923 őszé

Visszatért szül

irodájában seg

néhány világba

összeverődve, k

következő nap

1924. áprili

máramarossziget

cionáljára felöl,

ellen Hostsuk

végző szigura

vádat:

— Névtel

ket, hogy ön

Ön néhány hó

alatt állott. P

ő vallomása n

nek van egy

marósszigeti

szoktak össze

rejtőzött egy

gatta végig a

lejegyzett. S

sértő kifejezé

ben. A végén

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidó ság napilapja
 Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mal naptár

A napokban egy Karl Bleicher nevű „magán-tudós” jött hozzám. Eleinte közönséges snor-
 rerek néztem, aki egy kiadott könyve alapján könyvradományokat gyűjt. De egy fillért sem akart elfogadni, hanem mint a cionista eszme agitátora bocsátotta magát rendelkezésemre. Ezt azért jegyzem föl, mert a szegényeknek az eszme által való elragadtatását látom benne. Ez az öreg ember, aki ajándékforintokból és hatásokból él, kinyitja tárcáját, megmutatja, hogy van pénze és visszatartja ajándékomat. Ez a legfontosabb különbség az én és báró Hirsch működése között. Hozzá koldulni jönnek és nem szeretik. Engem azonban szeretnek a koldusok. Azért vagyok én az erősebb.

Tegnap tárcarovatunkban Lassalle néhány levelét közöltük.

Erről Bacherrel (a Neue Freie Presse kiadójával) is beszélgettünk. Persze igyekezett lebeszélni engem a cionizmusról.

— Mit gondol, mi lenne Lassalle ma, ha életben volna? — kérdeztem.

Bacher mosolygott:
 — Bizonyára titkos tanácsos Poroszországban.

En azonban ezt mondtam:
 — A zsidók vezére lenne. Természetesen nem arra a Lassalléra gondolok, aki megöregedett volna, hanem arra, aki még teljes erejében és fiatalos lelkesedésben élt.
 (Herzl naplója)

Főlhívás a Haggibbor játékosaihoz.
 A Haggibbor intézősége ezután hívja föl a Haggibbor csapatát aktív résztvevőit, hogy ma szerdán délután négy órákor jelenjenek meg a városi sporttelepen az Univeritate csapatával megtartandó tréning-meccsen.

A purimi jelmezbál. Hirt adott már arról az Uj Kelet, hogy a kolozsvári zsidó ifjúsági szervezetek purimi jelmezes bálját a husvéti bűjtire való tekintettel 11-ére nem engedélyezték a hatóságok. Az ifjúsági szervezetek ezután hozzák tudomására azoknak, akik tiszteletjegyüket megváltani sziveskedtek, hogy a jegyek a rövid időn belül megtartandó bábra érvényesek.

Március 28-án tárgyalják Cuza professzor fegyelmi ügyét. Bukarestből jelentik: Cuza professzor fegyelmi ügyének tárgyalását az egyetemi tanács március 28-ára tűzte ki. Az egyetemi bíróság tagjai Pangrati bukaresti és Hackmann csernovitzi rektorok. A vádat Petre Dragomirescu jassii egyetemi tanár fogja képviselni.

A kolozsvári ipariskola utolsó évfolyamának növendékeit kitiltották az iskolából. Strugariu, a kolozsvári ipariskola igazgatója az ipari főiskola utolsó évfolyamának tizenkét növendékét tegnap reggel kitiltotta az iskolából, mert azok a fegyelmi szabályzat értelmében nem voltak hajlandók egysapukat és egyenruhát viselni. Ez az erőszakos intézkedés éppen a záróvizsgák előtt sújtja az intézet növendékeit. Az erőszakos intézkedésre semmiféle szabályzat nem ad felhatalmazást az igazgatónak s épp ezért várható, hogy a fölöttes hatóságok nem fogják eltérni Strugariu ur önkényes intézkedését.

Francia álláspont a genfi jegyzőkönyv ügyében. Párisból jelentik: A genfi jegyzőkönyv ügyében Franciaország álláspontját a következőkben foglalja össze: 1. Franciaország óhajtja, hogy a genfi jegyzőkönyv napirenden maradjon és legkésőbb júniusig letárgyalassák. 2. Pontosan szabályozandó a Rajna-vidék ügyében való automatikus népszövetségi beavatkozás a Rajna-vidék kiürítése után. 3. Franciaország a danzigi kérdésben a békeszerződés alapján áll. 4. Franciaország örömmel üdvözli Németországnak a népszövetségbe való belépését, de Németországnak kivételes elbánást nem szabad követelnie.

Elkobozták Magyarországon Gábor Andor új verseskötetét. Budapestről jelentik: Gábor Andor legújabb verseskötetét elkobozták, mert az ügyészség osztály elleni izgatást lát a versekben.

A munkásszabadiskola előadásai. Szerdán este fél nyolc órákor az új Építőmunkás-Otthonban Str. Vári (vult Patak-u.) 7. sz. dr. Dienes László „Népkönyvtárak” címmel, fél kilenckor pedig Pap József „Irodalom” címmel tart előadást. Vendégeket szívesen lát a kulturbizottság.

Gazember, aki tovább adja. Nagy Frigyes egyszer egy hadnagyat valami szabálytalanságért háromnapos szabafogságra ítélte.

Másodnap estéjén jelmezbált rendezett a tisztikar, amelyen a császár is részt vett. A hadnagy borzasztóan unta magát és gondolt egy merészet — s megszökött a fogságból. Természetesen elment az álarcos bábra, úgy gondolva, hogy ugysem ismerhetik fel és reggelre visszaszökik. De Frigyes bizony felismerte és félrehívta a hadnagyot s fülébe sugta:

— Mit keres ön itt, hisz önt a császár szabafogságra ítélte? Megszökött?

Mire a hadnagy odasugta:
 — Akárki legyen ön, annyit mondok csak, hogy gazember, aki tovább adja! — És táncolt reggelig.

Pár nap mulva diszszemlét tartott a császár és meglátva a hadnagyot, magához inti. Ez illő tisztelettel megáll előtte, három lépésre.

— Jöjjön közelebb! Egész a kengyelvasig! — parancsolta a császár. Majd, a füléhez hajolva, odasugta:

— Ezennel kinevezem önt kapitányommá! — A hadnagy elpirult az örömtől...

— De — folytatja Frigyes — gazember, aki tovább adja! Abtreten!

Lánylázadás a javítóintézetben. Nápolyból jelentik: Portuciban, Nápoly mellett, mint a „Tribuna” jelenti, az ottani javítóintézetben internált háromszáz leány fellázadt a felügyelőszemélyzet ellen. Miután az intézet bezárt kapuján nem tudtak kijutni, felmentek a tetőtérzsrre, ahonnan rettentő sikítózás közben tetőtéglával dobálták meg az intézet körül összesereglett embereket és a rendőrséget. Jó időbe tartott, amíg a rendőrségnek sikerült az izgatott lányokat megfékezni. Hat Rómából való főkolompost fogságba szállítottak.

Bezárták a budapesti artista-iskolát. Budapestről jelentik: A belügyminisztérium támogatása és a Magyar Artista egyesület pártfogása alatt hat hónappal ezelőtt artista-iskola nyílt meg Budapesten. Az intézmény eleinte szépen prosperált, nagy számmal voltak tanulói, főleg elbocsájtott köztisztviselők, nyugalmazott katonatisztek, akik ezután próbálkoztak maguknak új egzisztenciális alapot szerezni. A napokban azután az a baj történt, hogy az iskola elvesztette helyiségét. Ahol működött, onnan kiköltöztették, más helyiséget nem tudott szerezni az igazgatóság, úgy hogy más nem volt hátra, mint a még csecsemőkorát élő intézményt megszüntetni. Az iskola megszűnése súlyosan érinti a tanítványokat, akik elvesztették befizetett tandíjukat, mert az igazgatóság most nem akarja nekik visszafizetni. Az artistajelöltek most pert indítanak az iskola igazgatósága ellen.

A szép karaita-leány tragédiája. A lengyelországi Halic községben a kihálófélben lévő karaitáknak egy nagyobb községe áll fenn. A karaiták tudvalevőleg az a szekta, amely a Tóra törvényeit a legszigorubbán megtartja, azonban a későbbi zsidó jogi és vallási irodalom intézkedéseit nem akarja elismerni. Nagy bigottságukban a talmudi zsidóságnak kimondott ellenségei és amikor a cári Oroszországban az antiszemita mozgalmak magas hullámokat vertek, a karaiták nem csatlakoztak a zsidókhöz, hanem elfogadták a cári kormányok által adott páteneket és maguk is zsidóellenes magatartást tanusítottak a pogromok véres napjaiban. Minthogy csak egymás között házasodnak, lassankint teljesen kihálnak és ma egész Oroszország és Galiciában alig van harmincezerrel több karaita. A halici karaita község papot tart fenn és iskolát. Papjuk egy Mordkovitz nevű ember, most egy tragikus eset kapcsán sokat beszéltet magáról. A tragédiát az ő csökönyössége idézte fel. Leánya, Debóra ugyanis néhány hét előtt Lembergben megismerkedett egy Leon Kratnik nevű fiatalemberrel, akinek nagy szerepe van a lebergi cionista mozgalomban. A fiatalok egy zsidó családnál ismerkedtek meg. Kratnik a feltűnő szépségű karaita leányba szerelmes lett és szerelme viszonzásra talált a fiatal

leánynál, aki megígérte, hogy feleségül megy hozzá. Amikor a karaita chacham ezt megtudta, felháborodva utasította vissza a fiatalember ajánlatát és minthogy attól tartott, hogy Leon Kratnik esetleg megszökteti a leányt, Debórát állandóan őrizte. És hogy véget vessen a szerelmi játéknak, sietve összeházasította egy vallásos karaitával. Debóra a házasság után buskomor lett és akkor sem nyerte vissza lelki egyensúlyát, mikor gyermeke született. Néhány nap előtt elhagyta lakását, egy ideig a Dnyeszter partján ténfergett, végül bevetette magát a folyóba, amelynek hullámai azonnal magukba zárták a szerencsétlen nőt. A szép fiatal asszony tragikus halála az egész városban óriási megütközést keltett.

Betörők jártak egyik budapesti színház pénztárában. Budapestről jelentik: Pénteken délelőtt jelentették a főkapitányság központi ügyeletén, hogy a Belvárosi Színházban ismeretlen tettes felfeszítette a pénztárfülkét. A főkapitányságról detektívek mentek ki a helyszínre és megállapították, hogy a pénztárosnő a színházi szolgálóval délben egy órákor távozott el a színház koronaherceg-utcai kapuján keresztül. A pénztároskisasszony és a szolgáló három órákor visszamentek és akkor látták, hogy a pénztárfülkének külső ablaka be van törve, a vaskazetta pedig, amely az ablak mellett áll s amelyben a napi bevételt helyezik el, a padlón hever. A pénztár üveglapján vérvonásokat találtak. Ebből megállapították, hogy a tettes, amikor kezével betörte az ablaktáblát, az üvegszilánkokkal megvágta a kezét, amikor pedig vérző kezével benyúlt a betört ablaktáblán keresztül, hogy magához vegye a kazettát, valamitől megijedhetett, a kezét visszaránthatta és lelökhette a vaskazettát a padlóra, ahol már nem érte el. Ezután a színház egy másik helyiségébe ment, amelynek ajtója nyitva volt és ott egy csiszolt tükröt akart ellopni. A tükrör szőfjait már ki is csavarta, a tükröt azonban, amely vaskapocsokkal van beerősítve a falba, nem tudta elvinni. A betörő ilyenformán eredmény nélkül volt kénytelen távozni, ellenben ujjlenyomata ottmaradt a fényes tükrön. Erről az ujjlenyomatról daktiloszókpiai felvételt készítettek és most ezen az alapon keresi a rendőrség a tettest.

Szökött katona gyilkos merénylete. Budapestről jelentik: Tegnapelőtt éjszaka Csizmarik Mihály adonyi születésű 39 éves kocsis a Velencei-tó melletti Garda községből teherkocsin egy Schwarz nevű haltenyésztőtől a Központi Vásárcsarnokba halat szállított. Az országúton a kocsijára felkérkedett egy katona. Amikor Budatétény határát elhagyták, a katona rátámadt Csizmarikra, dulakodni kezdtek, miközben a katona maunlicherével Csizmarikra lőtt. A golyó a kocsis arcának balfelébe fúródott és hátának jobboldalán jött ki. A lovak a lövés zajától megvadultak, mire a katona leugrott a kocsirol és elmenekült. A kocsis eszméletlenül hanyatlott hátra a kocsiban, a lovak továbbágtattak, végig az országúton és a Fehérvári-ut 108. számú házban levő vendéglő előtt álltak meg. Itt találták meg vérében feküdvé, eszméletlenül Csizmarik Mihályt, akit a Rókus-kórházba szállítottak. A budafoki rendőrség éjszaka jelentette a főkapitányságra, hogy a merénylet elfogták Frei Károly szökött katona személyében.

Két bandita kirabolta a robogó vonaton a hálókocsik utasait. A párisi „Matin”-nak jelentik Newyorkból, hogy két bandita felugrott a minap a duneparki állomáson a Newyorkból Chikágó felé haladó éjjeli expresszvonatra és sorra járva a hálókocsikat, revolverrel kényszerítette az utasokat pénzükhöz és ékszereiknek átadására. Az álmukból felébresztett utasok rémülten engedelmessé váltak a banditák parancsának, akik ilyen módon mintegy tízezer dollárt szedtek össze, de ennél a zsákmánynál sokkal nagyobb az értéke az elrabolt ékszereknek. A hálókocsik néger szolgálója bemenekült a dohányzókosiba, de a banditák utána mentek és elvették tőle a pénzt, amit borra való gyanánt kapott az utasoktól. A rablás után a banditák meghúzódtak az egyik hálókocsói folyosójának végén és amikor a vonat Chikágó külvárosa előtt meglassította menetét, a lejtős pályán, baj nélkül leugrottak a töltésre, aztán elmenekültek.

Eljegyzés. Izrael Jenő gyógyszerész-asszisztens, a most engedélyezett petrozsnói drogéria tulajdonosa, eljegyezte Kaufmann Ferenc fatermelő leányát, Renét. (Minden külön értesítés helyett.)

em. Söt csipőre tette és utána kiáltotta megesszük magunk kik alaposan. De visszafordulnak. Bizségeintől piros arcvágtá magát a díszeg után se ment Pető Gergely.

dobtak

gediája

illampolgárságukat, dukat, akik megflamok valamelyik s, itt kiléphetnek eken, ahová nem ragatásának keze. azatásának keze. kisebo csempész-ából az Egyesült len emigránsokat lták és többet A csempészhajók armadikat azonban emigránsok penden vezetés nél-éhségkatasztrófák gyvan eljutott a értült zsidó utasok nyvbe mondták. rítették őket, ahol ernálták az egész sokról, akiket a ldig semmi köze-

szí

és

rek

nyösen ismert

&

ár

Cluj,

and 6.

k Lej 260

k Lej 350

k Lej 350

kás szöve-

ben, ruha és

rukban

gy röz-

orát

és tekintse meg a

S. butortermelt, szereshetik be

KÖZGAZDASÁG

A Banca Nationala megszünteti az erdélyi bankok hátrányos helyzetét

Az erdélyi bankok ugyanakkora visszleszámtolási hitelt fognak kapni, mint a regátbeliek

(Cluj-Kolozsvár, márc. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erdély közgazdasági életének a hivatalos pénzügyi köröktől függő kívánalmi elől az utóbbi időkig a bukaresti centrális szervek állandóan kitértek s ez eredményezte azt a nemcsak Erdély részére, de az ország közgazdasági életének egészére nézve káros szituációt, hogy Erdély közgazdasági élete a mostoha gyermek bánásmódjában részesült. Az erdélyi közgazdasági faktorok többszöri erélyes intervenciójának tudható be, hogy ma már a hivatalos pénzügyi körök is megváltoztatták azt a merev magatartásukat, amellyel a multban Erdély közgazdasági életét kezelték és belátták, hogy az állam magasabb érdekeinek szempontjából is kénytelenek belekalkulálni számításukba Erdélyt is.

A Banca Nationala abból az alkalmából, hogy a bankok most készítik el a szokásos évi mérlegeiket, felhívta Erdély fióktézeteit, hogy sürgősen terjesszenek be részletes és alapos kimutatást a velük összeköttetésben álló pénzügyi üzem-

menetéről és helyzetéről. A Banca Nationala vezetőköreiből származó információk szerint a bukaresti központnak ezt az intézkedését az a számtalan tiltakozó jegyzék váltotta ki, amelyeket az erdélyi bankok terjesztettek be, azt sérelmezve, hogy a regátbeli bankok magasabb visszleszámtolási hitelt élveznek a Banca Nationalától, mint az erdélyi pénzügyi üzemek.

A Banca Nationala bukaresti központja belátta ezeknek a tiltakozásoknak a jogosságát és hajlandóságot mutat ahhoz, hogy az erdélyi pénzügyi üzemek jogos kéréseit honorálja.

Információink szerint a Banca Nationala központjának az a szándéka, hogy az erdélyi pénzügyi üzemeknek a regátbeliekkel szemben való hátrányos helyzetét a legrövidebb időn belül megszüntesse. A Banca Nationala központjának intézkedése előreláthatólag osztatlan megelégedést fog kelteni nemcsak az erdélyi bankok, de a közgazdasági élet többi faktorainak köreiben is, mert ilyen módon Erdély pénzügyi életének vérkeringése újabb erőforráshoz jut.

Egységes állásfoglalás a kolozsvári kereskedők tiltakozó gyűlésén

Képviselve lesznek az erdélyi és bánáti kereskedő-egyesületek

(Cluj-Kolozsvár, március 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Március 15-én, vasárnap délelőtt tíz órakor tartja meg a kolozsvári kereskedőtársadalom az erdélyi és bánáti jellegű nagy tiltakozó gyűlést az üzlet bérleti szerződések meghosszabbítása ügyében.

A kolozsvári Sfatul Negustoresc vezetőségéhez már eddig is számos távirat érkezett, amelyben különböző városokban lévő kereskedelmi egyesületek jelentik be részvételüket a gyűlésen és csatlakozásukat a mozgalomhoz. Így a mai napon az aradi és bánáti kereskedők szövetsége, a gyulafehérvári kereskedők tanácsa és a marosvásárhelyi kereskedők egyesülete jelentették be táviratilag a gyűlésen való megjelenésüket.

A kolozsvári tiltakozó nagygyűléssel egyidejűleg fog lezajlani az országos kereskedői kongresszus is Bukarestben, amely méreteiben meg fogja haladni a legutóbbi időben megtartott összes kereskedői gyűléseket, mert ezzel is bizonyosságot kívánnak tenni, hogy a kormány kereskedő-ellenes magatartása szembe találkozik a romániai érdekellentétek ezen egységes felfogásban és nem szabad, hogy helye legyen passzív magatartásnak sem azon a címen, hogy valakinek az üzletbérleti szerződés viszonya rendezve van, amelyet nem befolyásolhat a helyiségek szabad forgalmának életbeléptetése. Ma nekem, holnap neked. Ez az elv kell, hogy a szolidaritásban egygyóforrassa az egész kolozsvári kereskedőtársadalmat is, hogy ezáltal minél impozánsabbá és minél nagyobb jelentőségűvé tegyék a vasárnapi tiltakozó nagygyűlést. A jelek szerint ebben a kérdésben valóban egységes lesz a kolozsvári kereskedők állásfoglalása, amit azzal is bizonyítani fognak, hogy a gyűlésről egyetlen kolozsvári kereskedő sem fog hiányozni. A különböző kolozsvári gazdasági érdek-képviselések ugyanacsak nagy érdeklődést tanúsítanak a kereskedők mozgalma iránt és ezek közül is többen jelentették be a gyűlésen való részvételüket.

Uj érdekltség a dicsőszentmártoni üvegyárban. A megyesi üvegyár megalapítója és eddigi vezetője, Kollener igazgató megvált a gyár kötelékéből és az ujonnan ala-

pitott dicsőszentmártoni üvegyárban vállalt érdekltséget. Kollener igazgatónak sikerült megszerezni az új üvegyár majoritását s így annak műszaki és kereskedelmi vezetője is lesz.

A Creditul Industrial érdeklődik a földgázterületek iparvállalatai iránt. Bukaresti jelentés szerint a Creditul Industrial az utóbbi időben erősen érdeklődik az erdélyi földgázterületeken lévő iparvállalatok helyzete iránt. A Creditul Industrial már eddig is több ilyen iparvállalatnak hitelét felemelte, néhány-
nak pedig most szavazott meg új hitelt, amely hitelek likvidálására rövidesen sor kerül.

A mai valutapiac

A mai napon a valutapiac némi élénkség mutatkozott. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 348-353, magyar korona 355-360, cseh korona 600-605, francia frank 1045-1050, svájci frank 99-105, dollár 203-00-203-50, angol font 970-974, olasz lira 830-835.

Valutapiac március 10-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1045-00, Berlin 840-00, London 970-00, Newyork 204-50, Róma 39-45, Zürich 39-45, Bécs 28-95, Prága 607.

Bukarest. Valuták: Napoleon 750-00, márka 48-00, leva 135, török lira 103, font sterling 960, francia frank 1045, svájci frank 98-00, olasz lira 930, drachma 330-00, dinár 320-00, dollár 200-75, lengyel marka 30-50, osztrák korona 28-50, magyar korona 27-50, cseh korona 585.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 123-68-123-68, Amsterdam 207-50-207-50, Newyork 519-62-519-62, London 2476-50-2476-50, Páris 2660-00-2677-00, Milánó 2124-25-2124-50, Prága 1545-00-1545-00, Budapest 72-00-72-00, Belgrád 832-00-835-00, Bukarest 255-00-257-00, Varsó 99-50-99-50, Bécs 73-20-73-20.

Párisi tőzsde: Bukarest 965-00

A bécsi marhavásár. Saborsky és Fiai cég jelentése. A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 3319 darab. Ebből romániai áru volt 740 darab. Az árak 1000 osztrák koronával olcsóbbodtak.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönyeim: Saborskysöhne
Wien - Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. - Huskületemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

Daciu váminspektort Konstanzába helyezték. Súlyos veszteség éri azokat a kolozsvári gazdasági és kereskedelmi köröket, amelyek a vámhivatallal állnak összeköttetésben. A pénz-

ügyminiszter legutóbbi rendeletével ugyanis Konstanzába helyezi át Daciu váminspektort, akinék helyébe a kisenevi váminspektort nevezte ki Kolozsvárra. Daciu a vámhivatal felállítására idején került Kolozsvárra és a nehéz viszonyok között páratlan hozzáértéssel és igazi uriemberhez méltó készséggel állott rendelkezésére a vámhivatal utvesztőjében gyakran elévődő ügyfelek rendelkezésére. Daciu ezen törekvése mellett a konszolidáció és szállítási gyorsaság magvalósítása érdekében folytatott állandó küzdelmet. Hogy ezen törekvéseinek még sem lett teljes eredménye, nem az ő hibáján mulott, hanem abban a rendszerben gyökerezett, amely egész közgazdasági életünket jellemzi. Eppen ezért Daciu távozása mély sajnálattal tölti el az összes érdekelt kolozsvári gazdasági köröket. Daciu áthelyezése érdemeinek elismerése mellett magas hivatali érdekből történik.

SPORT

Szenzációs bécsi futballeredmények

A Hakoah kikapott a Viennától

Bécsben vasárnap játszották le a tavaszi bajnoki szezon második fordulóját. A legnagyobb érdeklődést a Vienna-Hakoah találkozása váltotta ki. A tavaszi szezonban ez volt a Hakoah első komoly mérkőzése és talán ezzel lehet megmagyarázni a Hakoah nagyarányú vereségét.

Eredmények:

Vienna-Hakoah 3:1.
Slovan-Simmering 2:1.
Amatör-Rudolfshüel 0:0.
Rapid-WAC 3:3.
WSC-Admira 2:2.

A Hakoah veresége és az Amatörök eldöntetlenje sportkörökben nagy meglepetést keltett. A Vienna most a bajnoki tabella 3-ik helyére került és kitünő formáját véve tekintetbe nem lehetetlen, hogy komolyan beleszól az elsőbbségbe. Egyébként a Hakoah veresége ellenére még mindig a bajnokság élén áll.

Felhívás a Haggibbor ping-pong játékosaihoz. Felkértek a Haggibbor azon ping-pong játékosai, akik a KAC e hó 15-iki ping-pong-versenyén résztvenni óhajtanak, hogy 11-én szerdán délután 2-3 óra között a nevezési díjakkal együtt (haladók 50 lej; ifjúságiak 30 lej) jelentkezzenek a Patria-kávéház emeleti helyiségében a szakosztályvezetőnél.

A Bolton Wanderers lemondta budapesti mérkőzését. A kitünő angol csapat tudvalevőleg pünkösdre Budapestre kötötte le magát az MTK-val és az FTC-vel egy-egy mérkőzésre. Most táviratot intézett a Bolton Wanderers az MTK-hoz, melyben lemondja mérkőzését.

A petrozsényi CAMP Nagyváradon. A jövő vasárnapra Nagyváradon az Egyetértés-Törekvés mérkőzés kerülne lejátszásra, azonban a két egyesület megállapodott abban, hogy a mérkőzést későbbi időre halasztják el. A Törekvés erre a CAMP-ot kötötte le és vele fogja az ideai első barátságos mérkőzését lejátszani. A CAMP váradi szereplését élénk érdeklődés előzi meg.

Uj sportlap Szatmáron. Szatmáron egy merész vállalkozó-csoport elhatározta, hogy sportlapot ad ki. Az új lap már a jövő héten megjelenik.

Megdöntötték a chamonixi siugró rekordot. A tegnapi chamonixi siugróversenyen Ljungmann norvég versenyző 50 m. 30 cm-re javította a chamonixi siugrórecordját. Ugyanezen a mitingen Martin Renner 58 méteres ugrással új német rekordot állított fel.

Európa amatőr-bokszoló bajnokságai. A nemzetközi boksz-szövetség határozata értelmében Európa amatőr-bokszbajnokságait az idén Stockolmban tartják. A nagy viadalt májusban rendezik és meghívják rá a német bokszolókat is, akik így szembe kerülhetnek az angol, a francia és belga bokszolókkal. A német bokszolók, amint ismeretes, nem jelenhettek meg a párisi olimpiászon.

SZÍNHÁZ

A budapesti Rózsik

A hegedülés fel. Egy fiatal zongoristája és koncertinál. A budapesti kommentár nélkül kikakát: Az Ujság igen tehetséges fia Vigadó nagyeremé Hubay Jenőnek v. gában kezesség ar minden tekintetben felül sziv, me sőt elmélyedés is fokozza, hogy rendemes a tónusa. M kovszky versenym Rózsik művészetére, ményvel, mit már virtuóz előadását sőt helyenként ma folyamán nagyon

A „Pesti Hír” meg a hangverseny „A fiatal Stern” segű növendéke, p és a Vigadó nagydiszes hallgatóság auspiciumnak vehet Händel (a-dur) szép (d-dur) hegednikával, erélyes tónusával és Zsolts adásával pedig legemelkedett.

Magyar

Szerda: Nótáskapitányi osztással, általános helyárrakkal,
Csütörtök: A déli 44 szám, preter Péntek: A déli 44 szám, napi bélyegek,
Szombat d. u. fél 4 óra 4-edsz. szám 105)
Szombat este 8-kor premierhelyzetben (zatszám 106)
Szombat este fél 11 óra 10-edsz. szám 105)
Vasárnap d. u. fél 9 óra 9-edsz. szám 105)
Vasárnap d. u. fél 6 óra helyárrakkal,
Vasárnap este fél 9 óra 5-edsz. szám 105)
Hétfő: A valuta (Uj gya: Színház tündetett mu árrakkal, bélyegek)

MOZIK

Select-mozgó-bergerac. Ed

Tavaszi férfiszövetudonságok

óriási választékban érkeztek az

URANIA férfi-konfekció áruházba

Cluj, Cal. Regele Ferdinand 34.

URANIA mozgó-al sze uben Ruhák részletfizetésre is!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A budapesti sajtó kritikája Stern Rózsika művészetéről

A hegedülés művészete terén új csillag tűnt fel. Egy fiatal zsidó urileány, akit művészete, hivatottsága és komoly tudása világhírnévre predesztinál. A budapesti napilapokból közöljük minden kommentár nélkül az alább következő brilliáns kritikákat: Az Újság ezeket írja: Stern Rózsika, egy igen tehetséges fiatal művésznek hegedült tegnap a Vigadó nagytermében. Előbb Zsolt Nándornak, majd Hubay Jenőnek volt a tanítványa és ez már magában kezeség arra nézve, hogy a tudása, izlése minden tekintetben kifogástalan. Nála azonban ezeken felül szív, melegség, elérzékenyülés, fellángolás, sőt elmélyedés is van. Játékának hatását csak még fokozza, hogy rendkívül sima és bársonyosan kellemes a tónusa. Műsorának legsúlyosabb száma Csajkovszky versenyműve volt és csak jellemző Stern Rózsika művészetére, hogy ezzel a hatalmas szerzeménnyel, mit már majdnem minden világot járó virtuóz előadásában hallottunk, érdekelné tudott, sőt helyenként magával is ragadott. Az egész est folyamán nagyon lelkesen ünnepezték.

A „Pesti Hírlap“ a következőképp emlékszik meg a hangversenyéről:

A fiatal Stern Rózsika, Hubay mester nagytehetségű növendéke, pénteken lépett a nyilvánosság elé és a Vigadó nagytermét csaknem egészen megtöltő díszes hallgatóság zajos tetszésnyilvánításait kedvező aspiciumnak veheti jövő művészi működésére nézve. Handel (a-dur) hegedűszonátáját és Csajkovszky szép (d-dur) hegedűkoncertjét játszotta mesteri technikával, erélyes tónussal és izléses felfogással. A Zapateadó és Zsolt caprice-keringőjének virtuóz előadásával pedig legjelesebb hegedűművészeink sorába emelkedett.

Magyar Színház heti műsora

Szerda: Nótáskapitány (19 edszer, részben új szereposztással, Fialmos Mici vendégszínházával, premierhelyárakkal, bérletszűnetben, sorozat 102)
 Csütörtök: A délibáb (Ujdonság először, premierbérlet 44 szám, premierhelyárak, sorozat 103)
 Péntek: A délibáb (Ujdonság 2-adszor, rendes helyárak, napi bérlet 84 sz. B, sorozat 104)
 Szombat d. u. fél 4-kor: Ki babája vagyok én? (Ujdonság 4-edszer, mérsékelt helyárakkal, sorozat szám 105)
 Szombat este 8-kor: A délibáb (Ujdonság 3-adszor, premierhelyárakkal, napi bérlet 85 szám A, sorozatszám 106)
 Szombat este fél 11-kor: Fűgefalevél Operettujdonság 10-edszer, csak nagykorúak számára, premierhelyárak, bérletszűnetben, sorozat 107
 Vasárnap d. u. fél 3-kor: Árvácska (Operettujdonság 9-edszer, mérsékelt helyárakkal, sorozat 108)
 Vasárnap d. u. fél 6-kor: Antonia (22-edszer, rendes helyárakkal, elővételi díj nélkül, sorozat 109)
 Vasárnap este fél 9-kor: Elssler Fanni (Operettujdonság 5-edszer, premierhelyárakkal, bérletszűnetben, sorozat 110)
 Hétfő: A valuta (Ujdonság először. A kolozsvári Magyar Színház drámai pályázatán első díjjal kitüntetett munka. Premierbérlet, premierhelyárakkal, bérletszám 45, sorozat 111)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Szerda, március 11. Cyrano de Bergerac. Edmond Rostand, a hálhatatlan fran-

cia író világhírű műve után, 9 felvonásban. Főszerepben Pierre Magnier.

Uránia-mozgó. Szerda, márc. 11. Premier. A sötétség hatalma. Szenzációs szentimentális dráma, 6 felvonásban, Tolstói Leo „A tévelygők kalváriája“ regénye után. Főszerepben: Germanova Mária és Wiruboff Péter.

Apollo-mozgó. Szerda, március 11. Az amazonok csapata. Szenzációs bűnügyi detektiv-dráma 5 felvonásban, Főszerepben Samson Ansonia.

Telefon 12-29. „Rador“ No 2395

BUZETZKÓ utóda

F. Kuck

Gal. Reg. Ferdinand No 2.

Szővet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, bélelésszövet és paplan nagyraktára.

SUSAN-purim napján

tett megrendelését még leszállítja a purimi olcsó könyvakkció árain az ÚJ KELET könyvosztálya

Giszka: Támár..... 54 lej
 Goldschmidt: Egy zsidósors..... 95 lej

Dr. Bán: Zsugó hárfá
 Grotto: Zsidó rezeszansz
 Schirim jejudim
 József és testvérei
 Uj z idó
 Sch. Alejchem: Leégett nemesek
 Nordau: Dr. Kohn
 Agnon: És a meggörbedt

Sombart: A zsidók jövője
 Giszka: A titok
 Goldmann: A zsidó nemzet követelése
 Marton: A zsidó nemzet Erdélybe
 Gorelik: Cion és Golusz
 Marovits: Tóra és cionizmus
 Panet: Utazásom Szentföldön
 Kaczor: Gólem ember akar lenni
 Kabbalisták és csodatevők

Fenti 17 könyvből tetszés szerint kiválasztott
5 művet 64 lejért,
10 művet 90 lejért,
mind a 17 művet

124 lejért

(és portó) utánvétellel szállítja az ÚJ KELET könyvosztálya.

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek

áruházába

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

a legújabb angol és francia

divat-különlegességek

kabát- és costumkellékek, costum- és ruhaselymek, mintás marocaine a legnagyobb választékban

raktárra érkeztek

Telefon **4-79** Telefon

Nussbaum Testvérek

marosvásárhelyi rövid-, nürnbergi-, diszmű- és játékaru nagykereskedés

fiókküzlete Clujon

(Kolozsvárt). Calea Regele Ferdinand (volt Ferencz József-ut) 40. szám)

m e g n y í l t !

Eladás csak viszonteladóknak. Telefon 1085.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3-4, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.

Apróhirdetések díja előre fizetendő

60 éves öreg özvegy ember vagyok, fekvő ingatlanban 80 ezer lej értékkel rendelkezem, házasság céljából szeretnék megismerkedni egy 30-50 éves korig, oly özvegy asszonnyal, akinek szintén legyen legalább 60 ezer lej készpénze. Értekezni lehet Str. Pata 133. sz. este 7-8 óra között.

Utazó
textil rövidáru szakmában első anguan bevezetett, állását főcserélné oly céggel, hol a kereseti lehetőséget készlet hiánya nem gátolja. Levéleket „Főtétlen megbízható, abszolút reprezentatív” jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

Eladó egy majdnem új fekete, nikkelezett, gummiterekű, öszec-ukható sport-gyermekkosci. Cim Vargyas, Nagyszamos u 12

Jó karban lévő, látható írású írógép eladó. Cim a kialakban.

Ha egyezkedni kíván adósaival, hi-telezőivel, gyorsan és diszkrétén, forduljon bizalommal az „EXPRESS” Egyeztető Irodához, Timisoara, Belvaros, v. Hunyadi-utca 8. Telefon 22-25

איננו ארץ אורה קולטנוסגמיינדע רעגהונוולמאסעסס

ביא אונזערער קולטוסגעמיינדע איז דער פאסט מען איינעם שוים צו בעזעצען, ווייל אונזער שוים נאך פריערליכעם אבעראיינקאממען פאן זיינעם פאסטען שידעט. שוים מומחה תלמיד חכם ויש מרכיב. דער אויך פארציגליכער בעל תפילה איז. מאגע זיינעם אפערטע אבשרופטען זייער קבלות בייזענען אונד אן דען געפערטיגטען פראגעס איינזענדען מיט אננאכע דאס אלטערס אונד פאמיר-ליענשטאנדעס. געהאלט: מאנאטליך 6000 לייא דאס האלפטע דער שחיטה פרייע וואהנונג אונד זאנסטונע נעבענערמאלומענטע.

רעגהונוולמאסעסס (ע"א) ה' אדר תרפ"ה לפ"ק.

Kasztner 8663 Daniel Fixel Notär

GISZKALAY JÁNOS

uj novellás kötete:

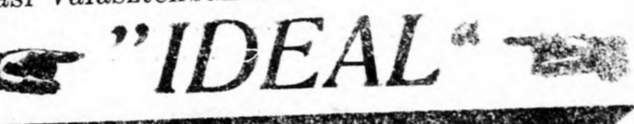
Megjelent! **Jönni fog még egy kippur napja én Istenem!** **Megjelent!**

Ebben a tizenkét ivre terjedő kötetben Giszkalay a legszebb novelláit és kis regényeit gyűjtötte össze. A könyvet a KADIMA adta ki, gyönyörű kiállításban. Giszkalay új könyvéből kétféle kiadás készült: a rendez kiadás, finom fehér, famentes papíron, **ára 120 lej.**

Azonkívül 100 számozott amatőr példány könyvkedvelők részére, a legfinomabb merített könyvpapíron **ára 180 lej.**

Megrendelhető az ár előzetes beiktatásával, vag. postai utánvétellel az **UJ KELET könyvosztályától!**

Hölgyeim! Tavaszi ajándékok és selyem kalapok érkeztek óriási választékban az

kalapüzletbe, Cluj, Wesselényi-u. 8. (Gólyáruházal szemben). Feltűnő olcsó árak. Alakításokat modellek után vállalunk.

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsiirt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!

פחם של פחם és **כשר** áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készül, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselei: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Julia Masiu 8. Telefon 1-18.

Lassenco

Nemzetközi Szállítási Vállalat
Cluj, Piața Unirii 32. Az Erdélyi Bank épületében. Telefon 640. Táviratcim: Lassenco

Ajánlja a kereskedő köröknek

gyűjtővagon-

forgalmát ab Wien, Triest, Németország, valamint Csehszlovákia nagyobb városából.

Rudolf Mosse Rt. 4130

A LEGJOBBAK

OTTOGAGAL

TEASÜTEMÉNYEI

VIZ Villany GÁZ

felszerelési cikkek raktára

Fürdőkádák és kályhák, mosdók és csoettek. Nickel-zett szappan-, pohár-, szivacs-, fogkefe és törülköző tartók.

Üvegpolicok
nickelzett támaszpólak és korlátal, pipere cikkek és szer.

Villamos főzőedények, vasalók, kályhák, testmelegítő, hajszárítók és égők minden feszültségre. Csillárok, selyemernyők és budoir-lámpák. Telefonok és csengők.

Gázharisnyák, iaveri- és egyenes lámpák, üvegburák és porc lámpa **ernyők.**

Gázfőzőlapok és kemencék.

Telefon 2-14.

ELECTROHIDRO — CLUJ

Calea Regele Ferdinand No 65.

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség kiadóhivatal — 977
N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza.

1925 március 12 Cst

Kétezer

Valahogy azt nevető és ötszáz lejt, lent a cimben, a kormány a köztisztviselő nyugdíjasoknak. Nevező, a köztisztviselők emelt illetékeiket, pedig, akik az éhenhalnak a kormány lelkiismeret, hogy várjanak, nyugdíjtörvényt. A nyelvet, a legvégső nyelvigy felügyel, hogyan javaslat négy év alatt. A gazdasági termékek mázsányi szolgátság vállalara, sokmánya, amely közel állt tanubizonyosgotalkodásának csak a helyesen, a „tartozik” örömet hanyagolja el. Ezt a „követel” rágároknak az államháztartásteleltetésünket, a értelmezi, mint egy látott prést, amelyet Hogy ezalatt az éktel adófizetők százezrei az ugy látszik, nem talán éppen attól a gá mire ez a nagy káraddigra a kormány r és hadd törje majd szanaláson.

Tegnap új tételt „követel” rubrikába. fel ez a tétel és fizet külföldi utazásához váltani. A külföldi való súlyos megnehezsekre, de komoly agg Mert a külföldi utak személyi, sem pedig az ország közzgazdasátossággal bíró keresk

Míg más ország minden lehető elk utazások nehézségeit redukálják, addig nál az ellenkezője történ

Már maga az utl sebb gépezet — hód akinek az agyában r bonyolult mechanizm a célt szolgálja, hog határain tul az, akir tozása is van.

Már az eddigi r anyagi megterhelheté szerzése. A kétezerő olyan új arculcsapás rainak, amire az utó Mi pedig mostanáig néztük, hogyan nyit újabb tételeket ház rovatában, de azt h mégis csak lezárják felüssék végre a „t félakkorán erélyes volnánk elégedve.

A „Morningpo
London, március számol Duca Magyar magyar körökben fegyverzésre vonat miniszter legutóbbi hogy a szomszédos hadseregük van, m országnak alig har